

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC Ở CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC CÔNG LẬP QUẬN 12, THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Trương Thị Thi
Trường Đại học Sài Gòn

Tóm tắt: Giáo dục đạo đức cho học sinh nói chung và học sinh tiểu học nói riêng luôn được các nhà trường hết sức quan tâm. Tuy nhiên do tác động từ nhiều yếu tố bên trong và đặc biệt là bên ngoài nhà trường nên hiện nay đạo đức của một bộ phận học sinh rất đáng báo động. Vì vậy việc nghiên cứu khung lý thuyết, khảo sát, đánh giá đúng thực trạng trên từng địa bàn để có các biện pháp quản lý hữu hiệu sát thực là hết sức cần thiết. Bài báo này giới thiệu tóm tắt đề tài nghiên cứu của tác giả về quản lý giáo dục đạo đức ở các trường tiểu học công lập Quận 12, TP Hồ Chí Minh.

Từ khóa: Quản lý, giáo dục đạo đức, tiểu học, TP Hồ Chí Minh

MANAGEMENT OF MORAL EDUCATION ACTIVITIES IN PUBLIC PRIMARY SCHOOLS IN DISTRICT 12, HO CHI MINH CITY

Truong Thi Thi
Saigon University

Abstract: Moral education for students in general—and primary school students in particular—has always been a top priority for schools. However, due to the influence of various internal and especially external factors, the moral behavior of a portion of students has become increasingly alarming. Therefore, it is essential to study the theoretical framework, conduct surveys, and accurately assess the current situation in each locality to implement effective and practical management measures. This article briefly introduces the author's research on the management of moral education in public primary schools in District 12, Ho Chi Minh City.

Keywords: Management, moral education, primary education, Ho Chi Minh City.

Nhận bài: 12/05/2025

Phản biện: 12/06/2025

Duyệt đăng: 17/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục đạo đức (GDĐĐ) là một trong những hoạt động giáo dục cơ bản và quan trọng nhất ở bậc tiểu học, nhằm làm cho nhân cách được phát triển đúng đắn, giúp học sinh có những nhận thức, ý thức tình cảm đạo đức, có những thói quen, hành vi ứng xử đúng mực trong các mối quan hệ của cá nhân với xã hội, của cá nhân đối với mọi người xung quanh. Không thể phủ nhận một sự thật rằng: ở mỗi môi trường mà con người sinh sống, học tập và phát triển; bên cạnh các mặt tác động tốt, các ảnh hưởng tiêu cực luôn luôn tồn tại, hàm chứa các yếu tố có thể gây nguy hại đến sự phát triển nhân cách của mỗi chúng ta. Đặc biệt đối với trẻ tiểu học với đặc điểm hiếu động và ít vốn sống, trẻ dễ bắt chước theo những mặt tiêu cực, dần dần trở thành thói quen xấu, tác động đến sự hình thành và phát triển nhân cách của trẻ. Đây là nhiệm vụ đặc biệt quan trọng, vừa giải quyết những vấn đề trước mắt vừa mang tính chiến lược, có giá trị định hướng lâu dài đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trong bối cảnh công nghiệp hoá, toàn cầu hoá và hội nhập quốc tế hiện nay, coi trọng, phát triển phẩm chất, năng lực của người học trở thành xu thế tất yếu và phổ quát của mọi nền giáo dục trên toàn thế giới.

Xu thế đó đòi hỏi giáo dục phải tăng cường các biện pháp quản lý hữu hiệu nhất để đào tạo ra những công dân có đầy đủ những phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu của đời sống, xã hội và hội nhập quốc tế.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Các khái niệm cơ bản

Đạo đức: Đạo đức là một từ Hán Việt, được dùng từ xa xưa để chỉ một thành tố trong tính cách và giá trị của một con người. Đạo là con đường, đức là tính tốt hoặc những công trạng tạo nên. Khi nói một người có đạo đức là ý nói người đó có sự rèn luyện thực hành các lời răn dạy về đạo đức, sống chuẩn mực và có nét đẹp trong đời sống và tâm hồn.

Theo “Từ điển Tiếng Việt”: “Đạo đức là phép tắc về quan hệ giữa người với người; giữa cá nhân với tập thể, với xã hội”; “Phẩm chất tốt đẹp của con người là sống có đạo đức” (Nguyễn Như Ý, 1999). Theo nghĩa rất hẹp: Hành vi đạo đức là hành động cá nhân thể hiện quan niệm của cá nhân về nghĩa vụ đối với xã hội và đối với người khác, thể hiện lương tâm hoặc bản phận cá nhân trong những hoàn cảnh đặc thù không lặp lại. (Phạm Minh Hạc, 2002).

Từ những khái niệm trên, có thể hiểu khái quát khái niệm đạo đức là hệ thống các quy tắc, tiêu chuẩn và chuẩn mực xã hội mà nhờ đó con người tự nguyện điều chỉnh hành vi của mình cho phù hợp với lợi ích của cộng đồng và xã hội. Đạo đức bao gồm các nguyên tắc và giá trị đúng sai, công bằng và lý tưởng trong hành vi và tư tưởng của con người.

Theo tác giả Dương Thị Thu Thảo (2011): Giáo dục đạo đức cho học sinh là quá trình tác động bằng nhiều hình thức khác nhau với mục đích làm cho học sinh phát triển đúng về mặt đạo đức. Từ đó giúp các em có hành vi ứng xử phù hợp với chuẩn mực đạo đức trong mối quan hệ của cá nhân với bản thân, với mọi người và xã hội. Kết quả của quá trình giáo dục đạo đức là học sinh có được những phẩm chất tốt đẹp, bền vững, có bản lĩnh đạo đức để ứng xử đúng trong các mối quan hệ xã hội.

Theo tác giả Bùi Đức Tú: Quản lý là hoạt động điều khiển bằng việc lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra của con người lên một hệ thống nhằm đạt được các mục tiêu đề ra của hệ thống đó (Bùi Đức Tú, 2025, tr12)

Quản lý hoạt động giáo dục đạo đức ở trường tiểu học

Từ các khái niệm trên, tác giả cho rằng: *Như vậy, quản lý hoạt động giáo dục đạo đức cho HSTH là hoạt động nằm trong hoạt động quản lý các hoạt động giáo dục của nhà trường; Là tác động có mục đích, định hướng của nhà quản lý (hiệu trưởng) bằng các chức năng quản lý đến hoạt động giáo dục đạo đức học sinh nhằm đạt được mục tiêu giáo dục đạo đức đã đề ra.*

2.2. Khái quát về thực trạng

Phương pháp khảo sát thực trạng

Sử dụng phương pháp trưng cầu ý kiến bằng phiếu điều tra, kết hợp phỏng vấn để thu thập thông tin, đánh giá thực trạng hoạt động giáo dục đạo đức và quản lý hoạt động giáo dục đạo đức cho HSTH trên địa bàn Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh. Sử dụng phương pháp thống kê toán học để xử lý kết quả khảo sát. Để thực hiện mục tiêu khảo sát và đánh giá thực trạng, tác giả đã tiến hành thu thập ý kiến từ các đối tượng bao gồm CBQL (CBQL), giáo viên (kể cả giáo viên – Tổng phụ trách) tại các trường tiểu học công lập trên địa bàn Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh. Tổng số lượng người tham gia khảo sát là 252 người. Cụ

thể, có 32 CBQL được khảo sát (mỗi trường có 4 CBQL), 220 giáo viên (mỗi trường có khoảng 30–32 giáo viên).

Đánh giá chung về thực trạng

Công tác phổ biến, tuyên truyền về vai trò của giáo dục đạo đức trong nhà trường vẫn còn thiếu đồng bộ, chưa thực sự rộng khắp và hiệu quả ở tất cả các đơn vị. Việc cụ thể hóa vai trò giáo dục đạo đức trong kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường chưa thực sự đồng đều giữa các đơn vị. Công tác phân công cán bộ Đội TNTPHCM phụ trách theo dõi thi đua thực hiện nội quy học sinh còn nhiều bất cập. Việc phối hợp giữa nhà trường với các đoàn thể và các lực lượng ngoài nhà trường chưa phát huy tối đa hiệu quả. Công tác chỉ đạo xây dựng tiêu chí đánh giá đạo đức học sinh còn thiếu cụ thể, thiếu thực tiễn. Công tác kiểm tra đánh giá hạnh kiểm học sinh còn nhiều bất cập. Vấn đề quản lý việc phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong hoạt động giáo dục đạo đức chưa đạt hiệu quả như kỳ vọng.

2.3. Các biện pháp quản lý hoạt động giáo dục đạo đức ở các trường tiểu học công lập Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh

2.3.1. Nâng cao nhận thức của CBQL, giáo viên về tầm quan trọng của quản lý hoạt động giáo dục đạo đức ở trường tiểu học công lập Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh

Biện pháp tập trung vào nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm cho tất cả cán bộ, giáo viên, nhân viên nhà trường về tầm quan trọng của công tác giáo dục đạo đức, cũng như quản lý hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh. Đối với CBQL, cần quán triệt đầy đủ các chủ trương, đường lối của Đảng, Nhà nước, các quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo, Sở Giáo dục và Đào tạo Thành phố Hồ Chí Minh liên quan đến giáo dục đạo đức HSTH; nắm vững vai trò tổ chức, chỉ đạo, kiểm tra và đánh giá hoạt động giáo dục đạo đức trong trường học.

Đối với giáo viên chủ nhiệm, cần nhận thức được rằng giáo dục đạo đức là một phần cốt lõi của công tác chủ nhiệm lớp. Giáo viên chủ nhiệm phải chủ động xây dựng kế hoạch rèn luyện đạo đức cho học sinh, vừa là người quản lý lớp, vừa là người hướng dẫn, tư vấn, giáo dục đạo đức, lối sống cho từng học sinh. Đối với giáo viên bộ môn, cần tích cực lồng ghép giáo dục đạo đức trong quá trình giảng dạy, từ nội dung bài học đến cách cư xử, tác phong mẫu mực.

Đối với Tổng phụ trách Đội và cán bộ công tác Đoàn – Đội, cần nhận thức rõ vai trò trọng tâm trong việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm, phong trào thi đua nhằm giáo dục đạo đức cho học sinh.

2.3.2. Xây dựng kế hoạch hoạt động giáo dục đạo đức ở trường tiểu học công lập Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh

Nội dung kế hoạch giáo dục đạo đức phải được xây dựng trên nền tảng khoa học, đảm bảo tính hệ thống, cụ thể và linh hoạt. Quá trình xây dựng cần xác định rõ mục tiêu giáo dục đạo đức cho từng khối lớp, từng học kỳ và cả năm học, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý học sinh tiểu học và định hướng mục tiêu giáo dục toàn diện của nhà trường.

2.3.3. Chỉ đạo xây dựng các tiêu chí đánh giá hoạt động giáo dục đạo đức ở trường tiểu học công lập Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh

Nội dung quản lý chỉ đạo hoạt động giáo dục đạo đức tại các trường tiểu học công lập Quận 12 cần được triển khai bài bản trên nhiều phương diện. Trước hết, Ban lãnh đạo cần chỉ đạo xây dựng kế hoạch giáo dục đạo đức rõ ràng cho từng năm học, từng học kỳ, từng tháng, thậm chí từng tuần, phù hợp với đặc điểm của nhà trường và trình độ phát triển của học sinh.

Chỉ đạo triển khai hoạt động giáo dục đạo đức qua nhiều hình thức phong phú như dạy học tích hợp trong các môn học, hoạt động trải nghiệm sáng tạo, sinh hoạt lớp, sinh hoạt Đội và các phong trào thi đua. Giáo dục đạo đức cần được lồng ghép sinh động vào từng tiết học, từng hoạt động ngoại khóa, giúp học sinh tiếp thu chuẩn mực đạo đức nhẹ nhàng và sâu sắc.

Công tác phân công nhiệm vụ cần cụ thể, rõ ràng cho từng bộ phận, cá nhân, đồng thời thiết lập cơ chế phối hợp nhịp nhàng giữa nhà trường – gia đình – xã hội trong công tác giáo dục đạo đức học sinh.

2.3.4. Kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục đạo đức ở trường tiểu học công lập Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh

Nội dung quản lý kiểm tra hoạt động giáo dục đạo đức cần tập trung vào các phương diện cơ bản. Trước hết, kiểm tra việc xây dựng và triển khai kế hoạch giáo dục đạo đức tại nhà trường: từ văn bản kế hoạch tổng thể đến kế hoạch chi tiết của từng tổ chuyên môn, giáo viên chủ nhiệm, Tổng phụ trách Đội.

Tiếp theo, kiểm tra việc lồng ghép giáo dục đạo đức trong các môn học, hoạt động ngoài giờ lên lớp, hoạt động trải nghiệm sáng tạo; đánh giá mức độ tích hợp, tính sáng tạo và sự phù hợp với tâm lý lứa tuổi học sinh.

Ngoài ra, cần kiểm tra việc tổ chức các phong trào thi đua giáo dục đạo đức, các mô hình giáo dục đạo đức mới, đồng thời khảo sát, đánh giá mức độ chuyển biến trong hành vi, thái độ đạo đức của học sinh qua các tiêu chí cụ thể.

Đặc biệt, cần kiểm tra hiệu quả phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các tổ chức xã hội trong giáo dục đạo đức cho học sinh.

2.3.5. Tăng cường cơ sở vật chất đáp ứng hoạt động giáo dục đạo đức ở trường tiểu học công lập Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh

Thứ nhất, đầu tư xây dựng và nâng cấp không gian giáo dục đạo đức chuyên biệt như “phòng giáo dục giá trị sống”, “phòng tư vấn tâm lý học đường”, “thư viện đạo đức – kỹ năng sống”, không gian sinh hoạt Đội, sân khấu nhỏ, bảng truyền thông giá trị đạo đức tại hành lang, lớp học. Đây là những không gian vật lý cần thiết để học sinh được tương tác, chơi – học – hành động theo các chủ đề đạo đức khác nhau, ví dụ: “góc chia sẻ yêu thương”, “bảng khen việc tốt mỗi ngày”, “góc xử lý tình huống đạo đức”.

Thứ hai, tăng cường trang thiết bị, học liệu giáo dục đạo đức hiện đại và thân thiện với học sinh như bảng tương tác, máy chiếu, máy tính bảng, bộ tranh minh họa tình huống đạo đức, bộ thẻ tình huống, kịch bản trò chơi đạo đức, sách truyện đạo đức có minh họa sinh động, phim hoạt hình giáo dục hành vi tích cực. Việc ứng dụng công nghệ số và phương tiện đa phương tiện vào giảng dạy đạo đức giúp học sinh tiếp cận thông điệp nhân văn dễ hiểu, giàu cảm xúc, ghi nhớ lâu và thực hành hiệu quả.

Thứ ba, xây dựng các mô hình khuôn viên giáo dục đạo đức ngoài trời như: khu trò chơi dân gian rèn kỹ năng hợp tác – chia sẻ, vườn sinh thái học đạo đức từ thiên nhiên, “bức tường việc tốt”, “cây điều ước đạo đức”, không gian triển lãm sản phẩm của học sinh liên quan đến chủ đề giá trị sống, hành vi tích cực... Những công trình nhỏ này giúp học sinh được “sống trong đạo đức” thay vì chỉ “nghe giảng về đạo đức”.

2.3.6. Phối hợp với cha mẹ học sinh về hoạt động giáo dục đạo đức ở trường tiểu học công lập Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh

Nội dung của biện pháp phối hợp với cha mẹ học sinh về giáo dục đạo đức bao gồm hệ thống các hoạt động gắn kết giữa nhà trường và phụ huynh trên cả ba phương diện: truyền thông giáo dục, phối hợp tổ chức hoạt động và tham vấn hỗ trợ. Trước tiên, nhà trường cần triển khai các hoạt động truyền thông giáo dục đạo đức một cách có kế hoạch, thông qua bảng tin, website trường, nhóm lớp trực tuyến, tờ rơi chuyên đề về kỹ năng dạy con... nhằm nâng cao nhận thức của phụ huynh về các giá trị đạo đức cần giáo dục cho học sinh. Nội dung truyền thông cần cụ thể, dễ tiếp cận, nhấn mạnh vào các tình huống đạo đức hàng ngày như: xin lỗi khi mắc lỗi, giúp đỡ bạn bè, biết chia sẻ trong gia đình, ứng xử với người lạ, phòng tránh xâm hại... Mỗi nhà trường nên có đội ngũ tư vấn học đường phối hợp với cha mẹ học sinh xử lý những vấn đề đạo đức nhạy cảm như nói dối, bạo lực, chống đối, trộm vặt...

III. KẾT LUẬN

Quản lý hoạt động giáo dục đạo đức bao gồm lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra đánh giá, trong đó hiệu trưởng giữ vai trò trung tâm

chỉ đạo và điều phối. Cơ sở lý luận này đặt nền móng cho việc nghiên cứu và đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động giáo dục đạo đức tại trường tiểu học. Các biện pháp cụ thể bao gồm: quản lý nhận thức về tầm quan trọng của quản lý hoạt động giáo dục đạo đức; quản lý lập kế hoạch; tổ chức, chỉ đạo, kiểm tra hoạt động giáo dục đạo đức và quản lý các điều kiện đảm bảo thực hiện. Mỗi biện pháp được xây dựng với mục tiêu rõ ràng, nội dung cụ thể, quy trình triển khai bài bản và các điều kiện thực hiện thiết thực. Các biện pháp không tồn tại độc lập mà có mối liên hệ chặt chẽ, bổ trợ cho nhau, tạo thành một hệ thống thống nhất nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục đạo đức cho HSTH.

Có thể khẳng định rằng, việc triển khai đồng bộ, linh hoạt, sáng tạo các biện pháp quản lý hoạt động giáo dục đạo đức nêu trên sẽ góp phần xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, thân thiện; giúp học sinh tiểu học Quận 12 hình thành và phát triển những phẩm chất đạo đức cơ bản, đáp ứng yêu cầu phát triển con người Việt Nam trong thời kỳ mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bùi Đức Tú (2025), *Quản lý Nhà nước về Giáo dục*, NXB Đại học Sư phạm TP Hồ Chí Minh. p12.
Châu Kim Thanh, (2015). “*Quản lý hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh trường tiểu học Chí Linh quận Phú Nhuận, Thành phố Hồ Chí Minh*”. Luận văn Thạc sĩ, ngành Quản lý giáo dục. Trường Đại học Giáo dục.
Dương Thị Thu Thảo. (2011). *Đạo đức và phương pháp dạy học đạo đức ở tiểu học*. NXB Quảng Nam.
Nguyễn Như Ý. (1999). *Từ điển Tiếng Việt*. NXB VHTT, Hà Nội.
Phạm Minh Hạc (2002), *Giáo dục Việt Nam trước ngưỡng cửa của thế kỷ XXI*. NXB Chính trị quốc gia, HN.